

TRANSILVANI'A.

Fóia Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentul se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu Associatiunei in Sibiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Fabric'a de chartia mechanica dela Zernesci. — Epistol'a repausatiloru Simionu Barnutiú si Ioanu Maiorescu adresata din Vien'a càtra romàni dela Brasiovu la a. 1852 in cause nationali. — Unu documentu cá multe altele relative la gónele bisericeii romanesci. — Atheneu in capital'a Romaniei. — Colectiunea de documente istorice a profesorului Dr. Nicolae Nilles. — Caracterulu firmu, disertatiune pronunziata in adunarea generala a despartiametului XII tînuta in Lapusiu in a. 1884. (Fine). — Procesu verbale alu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu luatú in siedinti'a dela 12 Iuniu n. 1885.

Fabric'a de chartia mechanica dela Zernesci.

(*Istoriculu ei*).

In dilele nóstre se vorbesce si se scrie fórté multu despre industria mica si mare, de casa, de profesionisti adunati in corporatiuni si despre industri'a de fabrice. Intr'unu cursu anumitu de ani s'a vorbitu fórté multu si despre cea de antàii intreprindere de industria mare mechanica realizata de càtra unu consortiu de romàni, adeca despre Fabric'a de chartie mechanica dela Zernesci in Transilvani'a.

S'a si scrisu câte ceva despre aceeași fabrica intru o fóia beletristica din Brasiovu; se pare inse cà auctorulu acelei scrieri nu avuse la dispositiunea sa nici unu documentu si nici unu actu, care se'lu puna in stare de a da lectoriloru sei o icóna credinciósa, informatiune autentica despre originea, desvoltarea, luptele, desastrele acelei intreprinderi si in fine de trecerea ei dupa 23 de ani din mànilor romànilor in mànile altora. Preste acésta acea descriere pe lãnga lacunele cele mari mai sufere si de anachronismi, cari nu potú fi trecuti cu vederea.

La alte popóra bogate si fórté inaintate in industri'a mare capitaluri de 2—3 sute de mii càstigate ori perdate, insémna fórté puçinu, si se intèmpla de nenumerate-ori, cà avutiiloru arunca câte 2—3 sute de mii numai pe experimente fórté problematice, la care se perde sum'a intréga fára cà se audi pe cineva vaierându-se. Facèndu cu totulu abstractiune, dela defraudarile colossali si criminali din epoc'a de fácia, vomu reflecta la loculu acesta numai la intreprinderi industriali realizate cu multa grija si cu simtiu practicú, totusi nereusite si mai curèndu sau mai târdiu cadiute cu totulu.

Cu tóte prevederile lorú, o singura eróre essentiala comissa au ascunsu in sine simburele mortiei, sau alu unu morbu indelungatu, precum se intèmpla la nascerea fiintielorú organice, de ex. a pruncilorú. Dara ce le pasa popórelorú bogate si potente de asemenea perderi, care la ele se reparédia iute prin comerciulu de preste tieri si mari.

Cu totulu altuceva este la unu poporu nu numai cá celu romànescu din Transilvani'a, dara cá si celu sasescu si ungurescu din acésta tíera. Pentru popóra cum sunt ale nóstre, doue si trei sute de mii sunt unu capitalu mare; de aceea si audimu pe cei cari le perdu vaierându-se cá de mórté, cá si cum ar' sta se péra de fóme. Anu avutu in cei treidieci de ani din urma de inaintea ochilorú nostrii o multime de casuri, in care unu numeru considerabile mai alesu de familii germano-sasesci au perdatu in câteva intreprinderi industriale mai multe sute de mii, ba departe preste unu milionu, precum se va vedea mai la vale.

Asia dara daca risiculu in intreprinderi industriale este atátu de mare si daca averile romànilorú sunt asia de modeste, încátu ei se nu póta incerca nimicu pe terenulu industriei mari, fára a da preste perderi grele, cine a pututu farmeca pe romàni din Brasiovu si Zernesci, cá se 'si bage capulu intr'o industrie mare, la care avea se pérda?

Inainte de a intra in istoriculu fabricei dela Zernesci, trebue se dàmu respunsu limpede la intrebarea pusa acilea, pentru cá dupa aceea se intielegemú bine tóte urmarile.

Cine a farmecatu pe romàni? Respunsulu póte fie fórté scurtu si categoricú: l'au farmecatu conjuncturele financiale si comerciale urmate dupa sugrumarea resboiului civile.

Dara numai dintru atáta generatiunea de astadi si cea de màne va intielege fórté puçinu, aprópe nimicu;

noi inse voimu cá ele se afle totulu si se invetie din suferintiele antecessoriloru.

In Ardealu se aflau si pâna in a. 1848 câteva mori, unde se facea chartia de mâna, còla de còla si se uscá prin poduri cá vai de ea. Mai era si doue machine modeste, una la Orlatu si alt'a la Cãrtisióra. Dara tóte acestea mori si fabrice nu erau in stare se faca nici pe jumetate atàta chartia càta se cerea. Dupa pacificarea tieriloru, la organizatiunea noua se cerea chartia de scrisu si de tipariu in cantitati ne mai audite in acésta tíera. Autoritatile austriace consumau cantitati enorme, din materialele de scrisu. La chartia ce se tragea dela Vien'a, in lipsa de cali ferate dela Czegled si mai apoi dela Solnocu incóce chiri'a cu provisiónele era 8 pâna la 10 fl. moneda conventionala pentru 100 puncti de Vien'a (1 Cantariu, centenariu, maja).

In principatele romãnesci se tragea mai tóta chartei'a de scrisu si de tipariu din Transilvani'a dela Brasiovu si dela Sibiiu. Nicairi o móra de chartie; chiaru si cea dela Pétr'a a familiei G. Asachi incetase cu lucrarea. Fabricantii dela Orlatu si Cãrtisiór'a lucrau cu càstigu de 50%, la unele calitati de 100% Fratii Kiessling veniti aici din Boemi'a cá ómeni saraci, jucau role de baroni bogati.

Cas'a Radu Orgidanu in Brasiovu avea in soldulu seu doue mori de chartia grósa in Secuime, care inse nici odata nu erau in stare de a'i lifera atàta fabricatu càtu i se cerea din Bucuresci si de airea. Cas'a Georgie Ioanu et fii totu acolo, aveau magazinulu de chartia dela Orlatu in comisiune, dara fórté de multe-ori venia in strimtóre cu negutiatorii, cari le cereau chartie mai multa.

La acea cautare extraordinara a chartiei se mai adaose si devalvarea spaimãntátóre a monetei austriace de chartia. Bani era fórté multi, cá plév'a, cum dicea poporulu, inse de chartia, de care lumea se temea fórté, adeca se temea de bancrotulu statului, cum fusese buna-óra celu cu perdere de 80% dela 1811.

Cum se scape ómenii de asemenea moneda? Éca asia: se cumpere mosii, realitati in orasie si se infiintiedie fabrice cu machine, cá se scape de acei bani nesiguri.

Cum s'a intemplat cum nu, cà tocma in acelu timp, adeca in Septembrie 1852 venise la Brasiovu unu austriacu anume Kuster, de locu din Bregenz, care lucrase càtiva ani in Orlatu, éra mai târdiu luase in arènda mór'a de chartia dela Bargau in districtulu Nasaudului, unde castigase in càtiva ani 15 mii fl. m. c. si apoi voiá se formedié in Brasiovu unu consortiu pentru o fabrica mare de chartie mechanica. Acelu omu inse indata in primele conferentie se incercá se infasiure pe consortiulu embrionu in nesce conditiuni fatali, éra apoi vediendu cà nu reese asia cum voiá elu, se facù tradatoru alu planului romãniloru si trecù lá unu altu consortiu sasescu.

De aci se escà si o rivalitate nationala fórté periculósa pentru ambele parti, precum se va vedea mai târdiu.

Dupa departarea lui Kuster se luara urmatórele me-

suri preparative, pe care le scótemu aici din protocolulu originalu alu siedintieloru consortiului romãnescu, pe care'lu avemu sub ochii nostrii. Unele acte sunt re-dactate, anume la inceputu, numai cum a datu Ddieu.

Protocolu.

In 2 Octobre alu anului 1852 in 20 Septembrie subscrisii dupa câteva sfaturi preliminare se adunara la unu locu, si se dechiarara pe sine de „Societate de actionari“ pentru intemeierea fabricei mechanice de chãrtie la Zernesci, cu presupunerea de càstigarea inaltei concesiuni.

Spre scopulu aici aratatu subscris'a societate determina si pune la cale urmatórele:

1. Pasi la unu Contractu, ale carui conditiuni se vedu din documentulu petrecutu mai in josu sub A.)

2. Cumparara la Zernesci dela vice-protopopu Bartholomeiu Metianu loculu numitu „Crivina“ impreuna cu dreptulu apei, pe care va cladi fabric'a de chãrtie, precum se cunósce din cuitanti'a de sub B). si asupra carui'a indata dupa implinitele strigari legale se va inchieié si contractulu cerutu de legi.

3. Se compuse si subscrise o petitiune càtra Sere-nitatea Sa Principele gubernatoriu, spre a se càstiga concessiunea de fabrica.

4. Se denumí de ocamdata numai unu cassaru in persón'a dlui Ioanu George Ioanu, care este insarcinatu a aduna 25% din valórea actiuniloru hotaràte in contractulu de sub A).

5. Se alese si denumí unu credintiaru alu societatii in persón'a Dlui Georgiu Baritiu, care fu insarcinatu a intreprinde o caletoria prin Vien'a si Prag'a la Zurich in Helveti'a, cu acelu scopu, cá se'si càstige cuviinció-sele cunoscintie, atàtu despre intreprinderea fabricei, càtu si despre altele óre-care, totu odata a tocni si arvuni tóte partile fabricei, a cauta unu mechanicu cu sciintie si in tóta privinti'a destoinicu, spre a pune fabric'a intru dorita si folosítóre lucrare.

6. Se determina a se scóte unu ingineriu la fati'a locului in Zernesci, spre a mesura loculu cumparatu, cum si faci'a apei si puterea ei.

7. Orice alti pasi spre inaintarea susu aratatei intreprinderi sè se faca dupa sunetulu Contractului. Cuprinsulu susu aratateloru documente este acest'a:

Contractu de insoçire.

Care in anulu si diu'a mai josu insemnata s'a inchieiatu cu buna socotéla intre subscrisii in urmatórele puncte si conditiuni:

1. Subscrisii se invoiescu, si se indatorédia intre sine, cá se formedié o societate de actii cu scopu de a asiedia si deschide o fabrica mechanica de chãrtie, care se fie compusa dupa celu mai perfectu modelu din càte se afla in tierile de susu de feliulu acesta.

2. Acea fabrica care se proiectédia, se va asiedia la Zernesci, aprópe de satu pe loculu numitu Crivin'a, care s'au si cumperatu de càtra Dl Rudolfu Orgidanu si Dnialoru George Ioanu si fii in pretiu de 2600 fl. moneda conventionala, avèndu in periferia siese mii stàn-

gini patrati, dupa unu deosebitu inscristu, si care indata dela subscrierea acestui Contractu, va trece in deplin'a proprietate a acestei societati.

3. Acésta societate emite dela sine si pentru sine indata acum la formarea sa una suta siesedieci actii (160) de câte cinci sute (500) monet'a conventionala, cu acea conditiune, cá o suta douedieci (120) din aceleasi se se impartia indata acum intre subscrisii actionari, carii voru primí asupra-le dupa vointi'a si puterea sa, ér' patru-dieci (40) actii remànu de reserva depuse si pastrate in sinulu societatii, pentrucá la o neaparata trebuintia se se póta face si acelési vèndietóre.

4. Actiile acestea nu se potu vinde in afara la altii, decâtu éراسi numai la membrii societatii, adeca déca s'ar întempla cá vre-unulu din actionari se voiasca asi instraina actiile sale, se nu le póta vinde decâtu éراسi numai la vreunulu din membrii societatii cu pretiu cum s'ar putea invoí, ér' déca vèndiatoriulu nu ar' fi indestulatu cu pretiulu, cu care ar' fi imbiatu, atunci societatea totu nu va lasa se ésa acelési din mànile sale, ci le va cumpera in pretiulu ce le voru fi avutu actiile la inchieierea bilantiului din urma, si in proportiune cu vremea trecuta dela acelasi bilantiu.

Iar' déca in cursulu vremiloru vreunulu din actionari ar' trece la alta viétia, atunci clironomii sei fiindu maioreni, voru avea dreptulu a'si denumi dintre sine pe unulu, care se împlinésca loculu repausatului de actionariu, déca voru vrea, éra déca nu, voru fi datori a lasá actiile in proprietatea societatii totu dupa modulu aratatu in acestu punctu. Éra cându clironomii ar' fi minoreni, atunci se intielege de sine, cá dupa sunetulu legiloru tie-rei, deregatori'a pupilara va pasi la mediulocu, si va dispune asupra actiiloru loru, ca si asupra celeilalte stari remase, scotièndu preçiulu actiiloru din mediulocu, si lasàndu actiile in proprietatea societatii.

5. Nici-unu actionariu nu este in dreptulu seu, de a se impartasi in acésta calitate la vre-o alta fabrica de chàrtie pe vremea, in care elu se afla membru alu acestei societati, de ar' avea in launtru macar numai sum'a dela o singura actia.

6. Societatea se afla in dreptulu seu de a se reintregi pe sinesi, sau si de a'si inmulti numerulu membriloru, déca acésta trebuintia ar' fi recunoscuta de càtra trei din patru parti a societatii, éra membrii cei noi se voru alege totudéun'a cu absoluta maioritate a voturiloru.

7. Subscrisii punu acuma urmatórele la cale:

a) Dènsii compunu o rogamente intru intielesulu instructiunei provisorie, prin care ceru concesiune pentru ridicarea fabricei de chàrtie dela gubernatorulu tie-rei, ca prim'a instantia in feliulu acest'a.

b) Iau in proprietatea sa sus pomenitulocu de fabrica dela Zernesci si orènduiescu unu ingineru, care se desemnedie planulu situatiunei acestui locu.

c) Denumescu unu credintiaru, omu indiestratu cu trebuinciósele cunoscintie, si prevediutu cu cele mai bune recomandatiuni spre a caletori la Vien'a, Prag'a, Zürich, si in alte parti, unde va fi de lipsa, numai spre a

toemi tóte partile constitutive si ale arvuni, ale proiectatei fabrice de chàrtia, cum si spre a cauta ómeni mechanici, carii se fie tocmiti cu simbria la lucrarea si purtarea trebiloru fabricei, si totdeodata spre a se si informa cu démenuntulu despre tóte calitatile acestui feliu de intreprinderi, pentrucá se póta da societatei tóte doritele informatiuni si deslusiri in privinti'a acésta.

8. Preçiulu celoru (120) o suta douedieci actii se va depune in cass'a societatii in urmatoriulu modu, adeca:

a) La subscrierea acestui Contractu, spre a se putea coperi chieftuelile preliminari, cum suntu cumparatori'a locului, arvunirea masiniloru cu a trei'a parte din pretiulu loru, cum si arvunirea materialeloru pentru cladiria localului fabricei si spelele drumului se numera câte 25 la suta din fie-care actia.

b) La Martiu alu anului v. 1853 la inceperia cladiriloru si la miscarea masineloru din locu se voru platí alte 25 la suta.

c) Ér' restulu se va numera indata ce se va arata trebuinti'a.

9. Actionarii 'si voru administra tóta intreprinderea loru dupa deosebite instructiuni, temeifulu carora voru fi urmatórele puncturi:

a) Fiindu-cà este peste putintia cá toti actionarii se fie de façia si se ia parte la tóte lucrarile curgátóre ale societatii si ale fabricei, de aceea subscrisii se invoiescu, cá se aléga din mijloculu loru pe fie-care anu câte unu presiedinte si unu vice-presiedinte, carii se fia detori a conchiema pe actionari ori cându va cere trebuinti'a, a da tóte cerutele deslusiri asupra lucrarii fabricei, a cere séma despre totu cursulu treburiloru atátu dela factorulu fabricei, câtu si dela manipulantulu ramului mercántilu dela acésta fabrica.

b) Deregatorii cei de frunte atátu dela fabrica, câtu si pentru manipulasi'a comerciala, dupa trebuintia se voru cauta si denumi de càtra societate.

c) Societatea va purta protocolu regulatu despre tóte sfaturile si hotaririle sale.

d) Hotaririle voru avea taria, déca se voru afla de fatia cel puçinu trei din patru parti ai actionariloru.

e) Societatea isi pastrédia dreptulu seu de a defige din anu in anu in siedintia formala capitalulu, cu care are se lucre fabric'a.

f) Dupa implinirea de unu anu intregu socotitu din diu'a, in care fabric'a isi va incepe lucrarea sa, se va inchieia o Inventura generala si bilantiu; pe lângá acésta protocólele se voru inchieia la tóte trei luni, astfeliu încátu Societatea se'si póta càstiga totudéun'a o cunoscintia lamurita, despre cursulu lucrariloru fabricei. La inchieierea bilantiului trebuie se se scadia din venitululu brutto mai àntàiu chieftuelile fabricei, adeca lefile, simbriaile si alte chieftueli curgátóre, apoi se va mai scadea din totalulu costu alu fabricei intregi unu procentu, pe care'lu va hotari societatea amesuratu cu scaderea si invecierea partiloru ei constitutive. Ér' càstigulu curatu se va arunca pe actii dupa proportiunea drépta si se va primí de càtra actionari la trei luni dupa incheierea

bilantiului. Totu intr'acestu chipu ar' avea sè se urmedie si la o intèmplare de paguba, de care ferèscă Ddieu.

10. Ori ce hotariri ale societatii, care ar' avea se taie in esenti'a lucrului, voru avea a se intemeia numai pe puncturile acestui contractu si a purcede dintrensulu cá dintr'unu isvoru.

11. Contractulu de fația 'si are pentru toti subscrisii membri si actionari deplin'a sa tarie si 'i indatorèdia la strins'a pazire a tuturoru puncteloru sale; totusi acela se socotesce de o camdata de documentu interimalu pàna la sosirea inaltei concessiuni, dupa care va si intra in activitate intru tôte puncturile sale; éra pàna atunci se voru pune in lucrare acum indata puncturile 7. 8. si 9 cu acelu adausu, cá platirea inainte de 25 la suta se va adeveri prin cuitantie interimale (intarite), iscalite de presiedinte si vice-presiedinte, si se voru petrece tot-odata la unu protocolu, care se va deschide acum la inceputu.

Ér' cá acestu contractu se'si aiba a sa taria deplina si indatoratóre, s'a intaritu cu subscrierea fia-caruia, adaugându-se si numerulu de actii pe care le primesce fiecare.

Datus'au in Brasiovu la anulu Dnului 1852 Octombro in 2.

Eu primescu douedieci (20) actii à fl. 500 suma de 10,000 fl.; Rudolfu Orgidanu m. p.

Pentru douedieci actii ne indatoramu (à 500 fl.) Georgiu Ioan si fii m. p.

Pentru diece actii (10) à fl. 500 me indatoresu Georgiu Orgidanu m. p.

Pentru doue actii à fl. 500 me indatoresu Nicolau Rudolfu Orgidanu m. p.

Pentru douedieci actii (20) à cm. fl. 500 intarescu Ioane Iuga m. p.

Pentru patru actii (4) à cm. fl. 500 me obligu Servian Popoviciu Barcianu.

Pentru patru actii (4) à cm. fl. 500 me obligu Nicolae Teclu.

Pentru 2 adeca 2 actii de câte cinci sute fl. de argintu me indatorescu Georgiu Nica.

Pentru diece (10) actii à fl. cm. 500 me indatorescu I. Pantazi.

Pentru 4 actii (4) à cm. fl. 500 ne indatoramu: Ioane Petroviciu si Tovarasia.

Pentru 2, adeca 2 actii à cm. fl. 500 me obligu Bartholomeiu Metianu, vice-protopopu.

Pentru 15 adeca cincisprediece actii à 500 fl. primescu. Georgiu Iuga.

Georgiu Baritiu primescu asuprami 2, di doue actii a fl. cm. 500.

Georgie Rudolfu Orgidanu 2, adeca doue actii à fl. 500. Iordache Davidu primescu 5, adeca cinci à fl. 500.

Cuientantia.

Pentru cm. fl. 100 adeca un'a suta florini in moneta conventionala, pe care eu subscrisulu i'am primitu sub dat'a mai josu aratata dela societatea de actii a fa-

brice proiectate de chàrtie de càtra càtiva negutiatori romàni din Brasiovu, cá arvuna pentru loculu numitu din Crivin'a, pe care l'amu vèndutu aceleiasi Societati cu dreptu de mostenire vecinica in marime de 6000 adeca: siese mii stangini cuadrati, ér' in largime s'a socotitu de 210 stàngini mesurati din cheutórea casei Paraschiva Predisca pàna josu spre Nordostu in ap'a Bàrsei in pretiu de cm. 2600 fl. adeca doue mii siese sute florini moneta convent. si cu conditiune, cá din cei 6000 stàngini partrati 300° sè se taie cam pela mijlocu spre resaritu, unde se voru asedia edificiile fabriciei; ér' susu aratat'a arvuna am primit'o prin Dl Nicolau R. Orgidanu. Ér' pàna la formala inchieiere a contractului de cumparare se servèscă acèsta cuitantia totu odata de adeverintia.

Zernesci in 30/18 Septembre 1852.

coram me

Georgio Baritiu

Notario gremii levantini
Coronensis.

Bartholomeus Meceanu

parochu et vice protopopu amu primitu.

Euere fürstliche Durchlaucht!

Ehrerbietigst Gefertigte erlauben sich im Interesse der vaterländischen Industrie nachfolgende unterthänigste Bitte, um die hohe Erlaubniss zur Errichtung einer nach der neuesten und bewährtesten mechanischen Zusammenstellung zu errichtenden Papierfabrik zu unterbreiten.

Gefertigte haben nämlich in ihrer Eigenschaft als Handelsleute aus mehrjähriger Erfahrung die Ueberzeugung geschöpft, dass die Preise der Papiere in diesem Lande ganz besonders desswegen so hoch steigen, weil dieser Industriezweig hierlands von den bekanntlich riesigen Fortschritten ungemein zurückgeblieben ist. — Es kam hinzu auch noch ein besonderer Umstand, derjenige nämlich, dass der Papierverschleiss sowohl in den benachbarten Donauländern als auch in den übrigen türkischen Provinzen seit einiger Zeit sehr stark geworden ist, und da unser Handel nicht im Stande ist das diesfällige Bedürfniss anders als nur durch die Heranziehung einer bedeutenden Quantität fremden Papiers jeder Gattung zu decken; da andererseits die fremde Concurrenz auch in dieser Beziehung immer mehr anwächst, so haben sich die gehorsamst Gefertigten entschlossen, mit einem entsprechenden Betriebscapital in einer Gesellschaft oder Compagnie zusammen zu treten, und das obangedeutete Unternehmen auf eine erspriessliche Weise ins Leben zu rufen.

Der Ort der Errichtung dieser neuen Papierfabrik wäre bei Zernesti (im Kronstädter Bezirke) auf dem Platze Crivina, welchen Gefertigte käuflich an sich gebracht haben.

Der vorgeschriebene Capitalsfond von 8000 fl. Cm. kann zwar auch von einem einzelnen der Gefertigten leicht ausgewiesen werden, da aber derselbe bei einer derartigen Unternehmung bedeutender als der vorschriftsmässige sein soll, so wäre ein solcher von den betreffenden Compagnons vermittelt unter sich selbst zu vertheilenden und auf dieselben lautenden Actien zusammen zu bringen.

Gefertigte erlauben sich demnach unterthänigst zu bitten, womit Euere fürstliche Durchlaucht geruhen möge, denselben die Concession zur Errichtung einer Maschinen-Papierfabrik bei Zernesti gnädigst zu ertheilen, zugleich ihre zu diesem selben Zwecke zusammentretende Compagnieschaft gnädigst zu bestätigen.

In der Hoffnung der gnädigsten Gewährung der diesfälligen unterthänigsten Bitte verharren tiefehrfurchtsvoll Euerer fürstlichen Durchlaucht.

Kronstadt, am 8. October 1852.

unterthänigste Diener.

Protocolu din 11 Octobre 1852.

In această ședință au fostu fatia din actionari:

Ioane Iug'a, Rudolf Orgidanu, Georgiu Iug'a, Ioanu G. Iuan, Servianu Popoviciu, Georgiu Orgidanu, Georgiu Baritiu.

S'a cetitu protocolulu din 2. Oct. a. c. și s'a incuviințiatu intru tôte.

Se determina, că credințierulu Societății actionare încă în septemân'a această se și pornesca în susu spre scopulu hotaritu, ăr' apoi se și dea în dispozițiune cm. fl. 10,000 adeca diece mii florini moneta conventionala spre a face platile cerute la înființierea fabricei. Dlui Georgiu Baritiu se și se dea și o plenipotință formală întarită de către magistratul localu. ăr' spre despăgubirea sa și spre acoperirea șeselor drumului și se asemna câte 5 fl. cm. pe fie-care di, cătu va fi în acestu drumu până la norocit'a sa reintorcere, preste aceste șesele drumului se și se rebonifice după socotela curată ce va fi detoriu a arata.

(Va urmă).

Epistol'a repausatiloru Simionu Barnutiu și Ioanu Maiorescu adresata din Vien'a către românii dela Brasiovu la a. 1852 în cause nationali*).

Cătra românii din Brasiovu.

Domnilor și Fratilor!

Vien'a, în 3 Iunie 1852.

Tinerulu nostru imperatu, în caletori'a ce întreprinde în dilele aceste în partile despre resaritu ale monarhiei, cugeta a trece din Ungari'a în Banatu și de acolo în Ardealu, spre a visita și partile aceste și spre a vedé față la față și pe natiunea, carea în cumplitel furtune ale aniloru 1848—49 i-a pastratu credință într'unu modu atâtu de gloriosu și minunatu. Celalalte natiuni nu voru întârdia ași trimite spre întipinare și salutarea monarhului flórea lor, nobilimea, negociatorii, inteligenti'a și oficianții. Românii nu potu rămâne îndaraptu cu atâtu mai vertosu, că ei, că unii ce în partea cea despre resaritu a imperatiei facu partea de poporațiune cea cu multu mai numărósa, nu potu se nu simția, că visit'a această în partile acele e destinată

*) Originalulu se afla în colecțiunea lui Georgie Baritiu.

mai alesu natiunei române și credinței ei celei înfintinate. Nu e indoiala dară, că și romanii de tóte clasele, preoti, nobili, negociatori, invetiati, meseriasi și officianti imperatesci, — afara de visit'a oficiala ce acesti din urma voru avea póte, a face cu capii lor, voru alergá în numeru cătu se va potea mai mare la locul, pe care guberniulu țierei ilu va fi destinat pentru salutarea tinerului imperatu, că se forme die reprezentanti'a natiunei romane.

Venirea această a monarhului în patri'a noastră, ne da ocașiune, carea nu șcim dăca ne va mai veni vr'odata, pe de o parte de a-i multiam pentru-că a ridicatu și pe natiunea română la unu gradu cu celalalte natiuni, pe de alt'a de a-i descoperi și lips'a cea mai mare, pe carea o simțim cu totii și a carei implinire singura ne va potea mântui și face, că ridicarea noastră la același gradu cu celalalte natiuni se nu rămăna vorba desiarta.

Lips'a cea mai mare ce o avem astadi sunt școlile și mai pre susu de tóte o școlă mare, o academiă, în carea tinerimea română se invetie în limb'a maternă științele, care se o face folositoare statului, patriei și natiunei sale. Acumu e cea mai buna ocașiune de a cere dela bunulu monarhu voia de a deschide o colecta de bani între români cu scopu de a întemeia o academie de științe înalte. Acumu ni s'a datu cea mai buna ocașiune de a arata în faptă, că românii, procumu la 1848 s'au ridicatu, fara diferință de religione, cu totii pentru tron și pentru mântuirea lor propriă, așa și astadi sunt unu trup și unu suflet și că nu-i desparte nimic'a, nice în ceea ce se atinge de marturisirea bucuriei și a recunoscinței loru către imperatulu, nice în ceea ce se ține de cunoscință lipselor ce ne apasa și de dorință de a ne astupa aceste lipse. Tinerulu imperatu, precumu se vede din tóte, e foarte aplecatu de a face tóte câte se potu spre a multiam și ajutá pe români, și suntemu incredințiatu că o va avea de bucuria, vedindu că românii însii făcându începutulu într'o unire cu totii, îi dau ocașiune de a-si arată dorință ce o are pentru fericirea și înaintarea lor.

Noi ne îndreptam mai vertosu către D-vóstra românii din Brasiovu, că către unii, carii după tóte împregiurarile sunteți chemati a luá partea cea mai de frunte la această întreprisa însemnatóre, carea punendu temelie fericirii românilor, va aduce și D-vóstra în parte nu pușina gloria și recunoscința din partea românilor întregi. Celalaltu lucru, pe care-lu astépta natiunea dela D-vóstra e, că îndată se alegeti din sinulu D-vóstra unu comitetu, care în numele gremiului negociatorilor levantini se și șarcine cu adunarea și administrarea fondului ce va éși din colectele pentru fondarea academiiei române. Acestu comitetu alu gremiului se-lu aveti constituitu pe cându veti merge spre închinatiune la monarhulu, că acolo împreunându-ve cu episcopii și cu ceilalti români, și subscriindu împreuna cererea pentru permissiunea de a deschide colecte spre întemeierea

academiei române, se aveti si comitetulu constituitu spre a'lu potea numi in petitiune si a'lu face cunoscutu imperatului. Comitetulu se va completa apoi in Sibiiu.

Noi si toti românii bine simtitori suntemu atât de convinsi de simtiemintele D-vóstra cele nationali, in càtu credemu, nu numai cà veti luá bucurosi acésta sfanta sarcina asupra-ve, ci cà si la intemplarea càndu din vr'o ursita fatale, de care se ne ferésca Ddieu! — intre capii nostrii bisericesci s'aru arató vr'o recéla ori vr'o neintielegere de acelea, pe care dusmanii natiunei nóstre le nutrescu din tóte puterile, D-vóstra spriginiti de toti românii cei luminati si de poporulu care nu stie de aceste, ii veti face sè se imbratisiedie cá frati si se faca acestu pasu intr'o unire. Nu credemu cà aru fi o atare recéla intre episcopii nostrii; dar' càndu din nefericire aru fi, cu tóte aceste, D-vóstra 'i veti apropiá, siguri fiindu cà totu poporulu e cu D-vóstra. Faceti se uite tóte si se fie cumu au fostu la adunarea dela Blasiu. Nimicu n'aru fi spre mai mare stricaciune natiunei, decàtu daca nu s'aru uní acumu cu totii la acestu pasu, care putemu dice cà inchide viitoriulu nostru in sine.

Multe sunt lipsele poporului, multe aru mai fi de cerutu si petitiuni se voru potea face mai multe, dara lucrulu celu mai mare si mai de frunte, la care se ve fie ochii tuturoru, este voi'a de a incepe colecte intre romàni pentru intemeierea academiei, si comitetulu din gremiulu brasioveniloru, care se adune si se administre banii.

Dupa-ce se va capeta voi'a acést'a, apoi printr'o deputatiune veti roga pe baronulu Sina, pe famili'a de Mocioni si pe boierii Hurmuzake, cá se ia sub aripile loru intreprins'a acést'a. Celelalte se voru potea face si mai pe urma, precumu numirea de colectanti s. a. Se intielege cà episcopii voru remànea patroni ai acestui lucru.

Colectantii se voru numi asia, cá se intre in intreprins'a acést'a românii de prin tóte partile, cá sè se póta dice, cà e representata natiunea intréga. Anume se voru numi colectanti in Ardélu, in Munti, Chióriu, Alba-Iuli'a, Cluju, Blasiu, Sibiiu, Reghinu si la alte opide, in Banatu la Timisiór'a, Lugosiu, in Ungari'a la Oradea, Maramuresiu, Pest'a, in Vien'a si alte locuri, pretotindenea din barbati cu influentia. Ei voru forma in totu loculu comitete filiali, care se voru intielege cu comitetulu celu centrale. In Sibiiu, ori unde va fi adunarea, ve veti intielege si cu episcopii si cu ceilalti despre acést'a, neuitàndu a representá si inteliginti'a in comitetu.

Noi inchiemu cartea nóstra càtra D-vóstra, mai rogàndu-ve, cá se nu lasati ocasiunea acést'a indesiertu spuindu-ve, cà ochii tuturoru romàniloru sunt ațintati asupr'a D-vóstra, cá unii ce poteti intru acést'a mai multu. Incepeti dar' indata cu ajutoriulu lui Ddieu!

Sim. Barnutiu m. p.

I. Maiorescu m. p.

Apelu si planu din cele mai innocente a fostu acést'a propusu romaniloru din Brasiovu de càtra acei doi barbati subscrisi la epistola; elu era óresicumu unu corolariu trasu dñm cunoscutele petitiuni ale deputatiuniloru

nationali intre anii 1849—50 pentru infintiarea de universitate romànesca de catra statu; dupace inse au vediutu cà acelea petitiuni nu au fostu ascultate, densii au venitu la ide'a, ca românii se'si faca ei insii din banii loru incai o academia de drepturi, a carei lipsa era in adeveru fòrte simtita. Dara acea agitatiune alui Barnutiu si Maiorescu a produsu, anume in Sibiiu cea mai rea impressiune ce se póte cugeta. Se nu uitamu cà in periodulu absolutismului guvernulu Transilvaniei erá instalatu in Sibiiu. Scrisori de acestea, totu asia de innocente mai venisera dela Vien'a si in alte parti ale tierei. S'au facutu denuntii false la Sibiiu si apoi din o strada in alt'a la Gubernu. Urmarea fu, cà in Vien'a fu calcata locuinti'a lui Maiorescu, éra in Blasiu cancelari'a mitropolitului Alexandru St. Siolutiu, spre cea mai mare batjocura a bisericei si autoritatiei episcopesci cu atât mai virtosu, cà la nici unulu nu s'au aflatu nici o chàrtia compromitetóre.

Red.

Unu documentu cá multe altele relative la gónele bisericei romànesci.

Michael Apafi Dei Gratia Princeps Trniae, Partium Regni Hungariae Dominus et Sicularum Comes. Fidelibus nostris Reverendis, Honorabilibus et strenuis Ecclesiarum Valachicarum in Transylvania Superintendenti, ejusdemque vicem gerentibus Senioribus, caeterisque Pastoribus universis, praesentes nostras visuris, nobis gratis, salutem et gratiam nostram. Tudván mind a politikában, mind pedig az Ecclesiaban fennforgo akármí rendben és hivatalban helyhezetett embereknek cselekedetekre és magok viselésére való vigyázásnak, és illendő fenytéknek szükséges voltát; mely nélkül, az egyikben is a dolognak hasznos véggel való folyását és gyümölcsözését nem is remélhetni. Elöttök viselték ezt boldog emlékezetű praedecessorink: kik magok regnálások alkalmatosságával vigyázván mindenek felett Isten dicsőségét concernáló dolgokra: többi között observáltak oly közönséges usust, hogy e hazában lévő Oláh Ecclesiákra és azokban történhető erroroknak correctiojokra religionkon lévő orthodoxus püspök vigyázna, mely usust mi is observálván annuáltunk, és rendeltük hogy birodalmunkban lévő minden Oláh Ecclesiákra inspiciáljon Tiszteletes Tiszabetsi Gáspár Uram orthodoxus püspök, és azokban lévő errorokat jó lelki esmérettel corrigálja, 's a dolognak kívánósága szerint dirigálja is. Azonban pedig ő kegyelmére biztuk azt is; hogy a mely Oláh tipografiát szerzet volt idévezült Rákoczi fejedelem, felkerestesse és felcirtáltassa azt is, hová lett, és most hol lehetne és hol volna. Minek okáért hűségeteknek kegyelmesen és serio parancsoltuk, valamikor megirt Tiszteletes Tiszabetsi Gáspár uram religionkon lévő orthodoxus püspökünk hűségtek ecclesiáinak visitatiojokra kimégven, kiüzenvén akár mely helyekre, valakiket hivatni fog, okvetetlen compareálni hivataljára elő állani, el ne mulassák: egyébiránt hidjék el bizonyoson, a kik vakmerőlkednek, 's abeli ő kegyelmedispositiojának és inspectiojának engedelmesek nem lesz-

nek, 's Sz.-irással egyező jo intésit correctioját nem veszik, bizonyoson elveszik büntetések. Secus non facturi praesentibus perfectis, eidem restituti. Datum in civitate nostra Alba-Iulia die 14 men. Iulii 1674. Michael Apafi m. p. (Petrus Bod in vita Gáspári Tiszabetsi).

In locu de a traduce din cuventu in cuventu acestu documentu latino-ungurescu, pe care noi 'l aflamu de mare valóre, cá si pe altele multe, care ne aducu aminte necurmatele persecutiuni ale bisericeii orientale, ale servitoriloru ei si ale ritului seu, ii vomu scóte aici numai intielesulu pe scurtu, inse fidelu. Principele Michailu Apafi calvinu fórte zelosu pentru confessiunea sa si doritoriu cá si predecesorii sei in tronu, de a face cáti mai multi calvini dintre románi, emite unu decretu cu dat'a 14 Iuliu 1674, intru care dupace premite, cá nu numai in politica, ci si in afaceri bisericesci este recunoscuta necesitatea de supraveghiare si disciplina, face si elu aceea ce au facutu predecesorii sei principi, adeca voiesce a sustinea usulu observatu de comunu in tíera, cá adeca episcopulu calvinescu, care in limbagiulu calvinescu se numia ortodoxu, se fie pusu cá superintendentu preste bisericele romanesci si se fie obligatu, cá retacirile care s'ar aflá in acele biserici, se le indrepte. Deci principele Apafi declarandu cá are incredere in episcopulu calvinescu de atunci anume Gaspar Tiszabetsi, ii comite acestuia inspectiunea preste bisericele románesci, inse asia, cá acelu episcopu se coréga in consciintia retacirile in care s'ar aflá biserica románésca, si se o conduca dupa cumu aru cere inpregiurarile.

Mai departe principele declara totodata, cá acelasi Tiszabetsi este insarcinatu, cá tipografi'a románésca de odinióra, pe care o infiintase repausatulu principe Rakotzi, se o caute prin unu cerculariu, cá se afle de ea, ce s'a facutu, pe unde s'a raticitu.

In a trei'a parte a decretului principele Apafi dá porunca stricta metropolitului, protopopiloru si celorulalti preoti románi, cá ori-cándu acelu superintendentu calvinescu Gaspar Tiszabetsi aru voi se face visitatiuni canonice in bisericele románesci si ori-cándu aru citá la sine pe ori-care dintre ei, se fie obligati a se presentá la dènsulu neaparat, pentrucá in casulu contrariu se o scia de siguru, cá toti aceia carii aru cutedia sè se arate cerbicosi si nu aru voi a se supune la dispositiunile si la inspectiunea episcopului calvinescu, éra corectiunile lui facute in spiritulu sfintei scripturi nu le-ar respectá, se o scia prea bine, cá 'si voru luá pedéps'a.

Acésta erá starea cea adevérata a bisericeii románesci ortodoxe gr. or. de sub domni'a principiloru calvini pàna pe la anulu 1674, si dupa celelalte documente prea bine cunoscute, chiaru pàna la anulu 1700.

Ceea ce s'au intemplat sub domni'a calvinésca cu biserica romàna ortodoxa, au cercatu si jesuitii unguri a face dupa anulu 1700 cu biserica gr. cat., de unde apoi s'au pornitu lupte desperate, care au duratu pàna sub domni'a imperatului Iosifu alu II-lea.

Atheneu in capital'a Romaniei.

Sunt douedieci de ani de cându exista in Bucuresci cu nume de Atheneu o societate de cultura com-pusa din unu numeru frumosu de barbati literati, altii luminati si totuodata avuti, cum si artisti de diverse ramuri. Scopulu principale alu acestei societati a fostu a propaga sciintiele si artele, a face cá ele se petrunda in masele poporului si se folosésca in viéti'a practica. Atheneulu nu avea pàna acum unu palatu proprietate a sa, ci se adapostea in locálu inchiriatu, inse fórte strimtu pentru maretulu seu scopu. Acumu societatea s'a decisu cá se'si edifice unu palatu demnu de numele Atheneu, demnu de sciintie si de arte. Acelu palatu va costá celu puçinu 600 mii lei noi (240 mii fl.), societatea inse are pàna acum unu capitalu numai de 200 mii l. n. Ea este decisa a càstiga cátu 'i mai trebue cu ajutorulu unei loterii. Presiedente este venerabilele septuagernariu Nicolae Cretulescu, barbatu de statu si membru alu Academiei, de mare auctoritate. Din apelulu ce urmédia vomu afla restulu.

Càtra amicii culturei nationale!

Publiculu romànu, cu o necontenita simpatie a incuragiatu miscarea intelectuala inceputa subt auspiciile Atheneului.

Elu a pututu constata tóte silintiele ce Atheneulu, in timpu de douedieci de ani, si-a datu pentru a destepta in capitala, si in urma a'lu respàndi in tóta tiar'a, gustulu ocupatiuniloru sciintifice, alu literaturii si artistice.

Elu a pututu asemenea a se convinge de utilitatea institutiuniloru ce au isvoritu dela dènsulu si anume:

1. *Societatea pentru invetiatur'a poporului romànu*, cu scólele sale normale, cu scólele sale de meseriasi, din care a esitu *Societatea Concordia*, cu scólele sale de adulti pentru instructiune civica si instructiune generala.

2. *Societatea filarmonica romàna* cu concertele sale simfonice si silintiele de a respàndi in publicu gustulu muzicii clasice.

3. *Societatea amiciloru de Bele-Arte* cu prim'a expositiune artistica generala ce s'a organizatu in tíera si incercarile de a destepta gustulu artelor plastic.

Astadi Atheneulu, inradecinat in inimele tutoloru, gratie publiculu luminatu, crède momentulu sositu de a construi unu edificiu, care se'i serve de domiciliu nu numai lui si societatiiloru izvorite dela dènsulu, dar' ànca si acelora de initiati'a privata, ce urmarescu unu scopu analogu cu alu seu si anume: *Societatea geografica*, *Societatea corpului didacticu*, *Societatea politehnicu* si *Societatea sciintieloru medicale*.

Astfelu Atheneulu continua a remànea credinciosu misiunii ce 'si a impusu, inca dela creatiunea sa, de a fi promotorulu si sustiitorulu tutoloru lucrariiloru si activitatiloru ce au dreptu tínta finala: *Instructiunea si Educatiunea nationale*.

Societatile susu enumerate voru avea in edificiu Atheneului unu salonu comunu, care va servi pe rându

la intrunirile particulare ale membrilor comitetelor lor. Imprejurulu acestui salonu se voru grupa incaperile destinate ale servi de cancelarii si a le pastra arhivele, purtându, fie-care la intrare, inscriptiunea destinatiunii sale speciale.

Pe lângă o mare sala ce va conține biblioteca Atheneului, care va purta denumirea de biblioteca Scarlat Rossetti¹⁾ si va fi deschisa publicului, va exista încă o sala analoăga destinata bibliotecelor particulare a celorlalte societati.

Sală principală a edificiului, consacrată conferințelor Atheneului, va servi încă pentru concertele societății filarmice, pentru intrunirile generale ale membrilor celorlalte societati, precum si pentru alte ocupatiuni intelectuale ce voru intra in cadrulu Atheneului.

Artă pură si artele aplicate (artele decorative si artele industriale) isi voru avea fie-care câte o sală specială, ună, consacrată expositiunilor si colectiunilor artistice propriu dise, altă, destinata a conține unu museu industrialu, avându o mare incapere pentru studiulu artelor desemnului. Industriă va fi în vecinatatea artei, de care — ca in toate secolele cele mari de civilizatiune — va căuta a se inspira in diversele sale manifestatiuni. Artă se va coborî către industrie, sau mai bine Industriă va canta a se înalta către Artă.

Domnilor si iubiti compatrioti!

Nu este nevoia a insistă asupra însemnatii conceptiunii cu care ne prezentăm inaintea D-văstre. Atheneulu, precum si Societatile de cultura ce enumerăm, nu isi voru asigura esistența si nu voru ajunge la completă lor dezvoltare, pe câtu timpu nu voru avea unu domiciliu alu lor propriu.

Cine nu întielege încă semnificatiunea si importantia unui edificiu, in care — luându unu corp si cristalizându-se marele principiu de forță si productiune alu Statelor si Societatilor moderne, principiulu initiativei private — isi voru gasi unu punctu de reazam si de raliere asociatiunile ce isi propun, in sferă lor de actiune, se destiepe si, in același timp, se coordone toate activitatile si toate energiile inteligentiei nationale.

Unu asemenea edificiu destinat a deveni, in capitală României, unu adevratu templu al Artei si sciintiei, tre-

¹⁾ Defunctulu comite Scarlat Rossetti a lasatu, prin testamentu, Atheneului român, in sinulu caruia s'a aflatu că presedinte in timpu de mai multi ani, doue case si unu locu. Ună din case s'a vëndutu mai imediatu dupa mórtea sa (1873) prin licitatiune publică, cu sumă de 40,000 lei, ear cealalta a fost neincetatu inchiriata cu 100 galbeni pe anu. Aceste sume au fructificatu astfelu, încatu in momentul de fatia Atheneulu are depusa la casă de depuneri si consemnatiuni sumă de 128,000 lei in scrisuri fonciare rurale 5%, dupa cumu resulta din recepisele acestui stabilimentu cu Nr. 078,665, 096.003, 099,227 si 13,916. La această suma se adaoga 10,000 lei lasati de reposatulu D. H. Vasile. Venzându-se loculu si cea-lalta casa, estimate aproximativu la 70,000 lei, fondulu Atheneului se va ridica la o suma ce pôte trece peste 200,000 lei.

bue se fie mai înainte de toate o opera de artă. După planurile ce s'au facutu, si după o estimatie aproximativa, sumă trebuitoă, pentru a'lu înalta, se ridica in-tre cinci si siese sute mii de lei.

Atheneulu, dispunându numai de unu fondu de 200,000 lei, vine, prin loteriă de față,¹⁾ de face apelu către toti amicii culturei nationale, invitându'i de a se asocia cu densusu pentru a incepe si termina împreuna o opera eminentemente utilă si eminentemente natională.

Domnilor si iubiti compatrioti!

Dacă există într'unu Statu interese transitorii si de partitu, există, mai pre susu de densesle, interese permanente si exclusiv nationale.

Atheneulu este si voiesce pururea a rămănea, in dezvoltarea conceptiunii cu care se presenta inaintea țerei, interpretulu acestor din urma interese.

Pe acestu terămu avămu întimă convictiune că vomu gasi — pe lângă unu înaltu sprijinu in patronagiulu MM. LL. Regele si Regina, această înalta expresiune a intereselor nationale — unu ajutoru puternicu in Guvernu si in toti Români bine cugetatori, astfelu încatu — printr'unu aventu comunu — se contribuim cu totii a pune Româniă pe calea de a'și indeplini misiunea ce 'i impune atâtu situatiunea sa geografică, câtu si trecutul seu istoricu, adeva de a deveni pe confiniile Occidentului si Orientului unu centru, din care să se respândesca asupra popórelor Europei orientale radie de lumina si civilizatiune.

Biroulu Atheneului:

Presedinte: **N. Kretzulescu**. V. Presedinti: **C. Esarcu**. — **P. S. Aurelianu**.
Secretar: **Gr. N. Mano** — **C. Stancescu**. Casier: **G. M. Tătărescu**.

Colectiunea de documente istorice a profesorului dr. Nicolae Nilles.

Academă romăna din Bucuresci informată de aprópe prin dn. dr. Michailu Obedenariu despre calitatile colectiunei lui dr. Nilles, a cumparatu din aceea exemplarie pentru una mie de lei (circa 440 fl. v. a.) atâtu pentru bibliotecile publice câtu si pentru membrii academiei, cum si altii cari se ocupa in adinsu cu studiulu istoriei nóstre nationale si mai virtosu cu cea

¹⁾ Loteriă pentru clădirea edificiului Atheneului, autorizata de guvernulu prin decisiunea din 30 Aprilie 1885. — Losurile câștigătoare voru fi: Unu mare lotu de 75,000 lei; unu lotu de 20,000 lei; unu lotu de 10,000 lei; unu lotu de 5000 lei; cinci de câte 1,000 lei; cincideci de câte 100 lei. Totalu 120,000 lei.

Pretulu unui biletu, unu leu. — Biletele se gasescu la casierulu comptabilu alu loteriei D. Th. Stefanescu, directorele banței nationale, precum si la toti debitantii de tutunu din țara, la principalele casse de Bancă si de ăreditu, la principalii librari si comercianti, la gari etc. — Bani din vênzarea biletelor se depun la Banca Natională si sucursalele sale. Loteriă se va trage in Bucuresci la 1 Noembrie 1885 in Sală Atheneului. Loturile câștigătoare se voru plati in bani la presintărea biletelor; nereclamate in timpu de siese luni, după tragere, ele voru rămănea in folosulu construirii edificiului Atheneului.

bisericesca, intru care noi românii suntemu nespusu de saraci, căci totu ce avemu din acésta, sunt numai fragmente, inca si acelea ici-colo falsificate, sau incai tiesute unele cu altele fàra picu de legatura logica intre densele. Sè scià si pàna acuma, cà se mai afla fòrte multe documente relative la istori'a nòstra bisericesca afara de cele publicate de càtra istoricii romàniloru, acelea inse chiaru si daca aparusera pe undeva in tipariu, erau apròpe neaccessibili pentru literatii romàni, éra cele ascunse prin arhivele straine le remanéu cu totulu necunoscut, pentru-cà se ceru sume de bani, timpu liberu, patientia de feru si devotamentu, pentrucà cineva sè se ingròpe cu anii intregi prin arhivele vechi, se bea pulbera si mucegaiulu din acte, se respire acelu aeru inchisu si innecatosu alu saleloru si camereloru de arhive si bibliotece.

Consideratiuni de natur'a acestora facura pe academia cà se castige mai multe exemplarie din colectiunea lui dr. Nilles. Cu atàta inse nu este de ajunsu, ci se cere, cà de si pe scurtu, sè se faca cunoscutu cuprinsulu aceluor colectiuni. Diariulu „Romanulu“ a publicatu din pèn'a dlui Ionescu Gion o recensiuie interessanta despre acea colectiune, aducèndu-o in combinatiune cu celelalte colectiuni, care se facu totu in acea directiune de càtra càtiva membrii ai academiei. „Telegrafulu romanu“ din Sibiu a imitatu pe „Romanulu“ facèndu asemenea. Unele diarie numai càtu au anuntiatu desu citat'a colectiune.

Intre acestea dr. Obedenariu care stà in corespondentia cu dr. Nilles, s'a supusu la o labóre migalòsa fòrte, de a lua in revisiune critica documentele relative la istori'a daco- si macedo-romaniloru coprinse in colectiunea monumentalà a lui Theiner.

Noi aflamu de lipsa a publica si in acestu organu alu Asociatiunei sinopsea documenteloru relative mai alesu la istori'a bisericesca a romàniloru. Chiaru si atàta publicatiune credemu cà va face pe multi ómeni nepreocupati de pareri sinistre si de altele absurde, ridicole, cà sè se puna mai seriosu pe studiarea istoriei nationale si totuodata a celei bisericesci, nu asia precum se invatia ea pàna acuma in cele mai multe institute, ci asia cum trebue se fie propusa pe temeiu lu acteloru, despre a càroru autentia sè se convinga ori-care profesor cu ochi de criticu obiectivu.

Toti càti au cititu pàna acum in colectiunile lui dr. Nilles, recunoscù marea loru inportantia. O recunòscemu si noi, adaogemu inse, cà de si acelea sunt fòrte bogate, de si alaturea cu acestea ne stau spre folosire cele adunate de fericitulu Eudoxiu Hormuzachi in colectiune fòrte instructiva, cum si cele publicate in archivulu dlui T. Cipariu, cele din Theiner, cele cumarate de fratii Mocioni si de mitropolitulu Siulutiu trecute totu in posesiunea academiei, in fine càte se mai afla in colectiunea lui Sincai, totusi se mai ceru inca si altele, spre a astupa, cà se dicemu asia, lacunele si a pune evenimentele in nexulu loru naturale.

Cele doue volume ale colectiunei Nilles au titlulu acesta :

Symbolae ad illustrandam historiam ecclesiae orientalis in terris coronae S. Stephani maximam partem nunc primum ex variis tabulariis, romanis, austriacis, hungaricis, transilvanis, croaticis, societatis Iesu aliisque fontibus accessu difficilibus erutae a Nicolao Nilles S. I. s. theologiae et ss. canonum doctore, horumque in caesarea et regia universitate oenipontana professore publico ordinario, Patrocinantibus almis hungarica et rumena literarum academiis editae. Volumen I. Complectens indices et operis partem I., pp. 1—496. Oeniponte. Typis et sumptibus Feliciani Rauch. 1885.

Volumulu I este 496 pagine. Volumulu II cà continuare dela 497 ajunge pàna la 1086 pagine, prin urmare opu vastu. Unu indice sinopticu si altulu de nume, de persòne, locuri si lucruri, redactate cu mare diligentia, facilitèdia fòrte multu folosirea acestui opu.

Noi vomu reproduce aici numai indicele sinopticu relativu la cele doue biserici romanesci din tierile corònei S-tului Stefanu, adeca din cartea II incepèndu dela pag. XIII pàna la XXIX, pentrucà, fie si numai dintru atàta, sè se cunòsca càtu ne mai lipsia inca si numai pentru istori'a mai noua bisericesca. Acelu indice suna :

Liber II.

De historia Unionis ecclesiae Rumenuorum cum Sede Apostolica.

Introductio. Prospectus materiae tractandae.

Cap. I. De Patribus Societatis Iesu in Magno Principatu Transilvaniae.

§. 1 De conditione Societatis Iesu in Transilvania ante hujus provinciae reditum ad antiquam ditionem Sacrae Coronae a: 1688.

I. De longaevo Societatis apostolatu in Transilvania pag. 127—130.

II. De ratione apostolici muneris a Societate expleti. P. Mathias Sambar S. I. pag. 130—135.

III. De laborum apostolicorum fructibus legitimo iudicio aestimandis, pag. 135.

§. 2. De conditione Societatis Iesu in Transilvania in ditionem Sacrae Coronae denuo redacta pag. 135.

I. P. Gabriel Kapi S. I. pag. 136.

II. De officiis caritatis operose ac solerter a S. I. indigentibus impensis pag. 137—141.

Cap. II. De ecclesia orientali sub Sacra Corona ante Unionem.

§. 1. De origine, conditione, religione gentis Valachicae pag. 141—145.

§. 2. De clero ecclesiae Valachicae pag. 145—147.

Cap. III. De erroribus et abusibus ecclesiam Valachicam, olim apprime catholicam, deformantibus.

§. 1. Testimonium domesticum pag. 147—150.

§. 2. Testimonium Concilii Hierosolymitani pag. 150—151.

§. 3. Testimonium missionariorum pag. 151—152.

§. 4. Testimonium Primatis Hungariae pag. 152—153.

§. 5. Testimonium principum Transilvaniae pag. 153—160

§. 6. Testimonium synodic. Theophili metropolitae pagina 160.

Cap. IV. De negotio s. Unionis sub Theophilo transacto.

§. 1. De desiderio ecclesiae Valachicae emergendi ex misera conditione haereseos et schismatis per s. Unionem pag. 161—162.

§. 2. De unionis negotio tractari coepto pag. 162—164.

§. 3. Synodus *ἐνώτικῆ* anni 1697 pag. 164.

I. Res in Synodo tractandae pag. 164—165.

II. Acta et Decreta Synodi. Sessio I. pag. 160—167.

Sessio II. pag. 167—169.

Decretum Unionis pag. 169—171.

§. 4. Iterata confirmatio et rati habitio Decreti Unionis pag. 171.

Nomina archidiaconorum ex Valachico transscripta, juxta exemplar Cardinali a Kollonich oblatum pag. 172—177.

Cap. V. De confirmatione synodi.

§. 1. De actis synodicis Viennam transmissis pag. 177.

§. 2. Quo jure Cardinalis a Kollonich preces cleri ecclesiae Valachicae admiserit? pag. 178.

I. De potestate patriarchali Primatis Apostolici Regni Hungariae pag. 178.

II. De potestate Legati nati Sedis Apostolicae in Hungaria pag. 178.

III. De facultatibus extraordinariis Cardinali a Kollonich delegatis pag. 179.

§. 3. Causa confirmationis in Aula Viennensi pendente pag. 179.

I. De prima legatione Viennensi P. Bárányi.

II. De repentina Theophili morte ac de solita Athanasii institutione pag. 180—182.

Cap. VI. De sacra Unione firmiter stabilita sub metropolitano Athanasio.

§. 1. Notitia missionariorum de stabilienda Unione bene meritorum pag. 182.

I. Missionarii castrenses pag. 182—183.

P. Carolus Neurauter S. I. pag. 183—185.

P. Christophorus Gebhard S. I. pag. 184—186.

II. Missionarii Dacici pag. 186.

P. Franciscus Bellusi S. I. pag. 187.

P. Andreas Horváth S. I.

P. Ladislaus Baranyi S. I. 188—192.

§. 2. De consecratione et conversione Athanasii pag. 192.

I. Ex literis castrensibus jct. H. R. A. I. pag. 192—193.

II. Ex literis L. Th. Dindar, Residentis principis Valachiae pag. 194—194.

§. 3. De resolutione Caesarea circa negotium s. Unionis in Aula pendens et de literis encyclicis Cardinalis a Kollonich pag. 194—199.

§. 4. De actis in causa Unionis sub Athanasio nondum confirmato pag. 199.

I. Synodus *ἐνώτικῆ* anni 1698 pag. 200.

a) Historia synodi ex ipsis literis synodicis ad Caesarem datis pag. 200—201.

b) Res in synodo agitandae pag. 201—202.

c) Acta et decreta synodi pag. 202—210.

d) Subsriptiones archidiaconorum pag. 210—212.

e) De professione fidei in synodo emissa pag. 212.

f) Literae synodicae ad Nuntium Apostolicum Viennae pag. 214.

g) Literae synodicae ad ministrum Caesarem Comitem Kinski pag. 215.

II. De conatibus haereticorum ad s. Unionem disturbendam.

a) Relatio castrensis pag. 218—219.

b) Literae P. Baranyi ad Card. a Kollonich pag. 219—220.

c) Literae Athanasii ad Card. a Collonich pagina 220—222.

d) *Παράρτημα* de popa Ioanne Czirka pag. 222—224.

III. Confirmatio synodi.

a) Caesareum regiumque diploma d. d. 16 Febr. 1699 pag. 224—227.

b) Instructio de usu caesarei diplomatis a statu catholico data Athanasio d. 29 Martii 1699 pag. 227—229.

c) De diplomate in Valachorum synodo rite tradito pagina. 329.

1. Literae commissariorum ad Card. a Kollonich pag. 229—230.

2. Eorundem literae ad Caesarem pag. 230—231.

3. Literae synodicae ad Caesarem. pag. 231.

4. Literae synodicae ad Card. Kollonich pag. 232.

IV. De executione Caesareorum mandatorum.

a) De publicatione diplomatis in regni comitiis legitime facta de 8 Sept. 1699 pag. 232—233.

b) De difficultatibus executionis Caesareorum mandatorum pag. 233.

1. Epistolae statuum et gubernii Transilvaniae ad Card. a Kollonich pag. 233—238.

2. Resolutio Cardinalis a Kollonich pag. 238—240.

3. De inquisitoria commissione inter Valachos circummittenda pag. 240.

Prima protestatio Athanasii d. d. 26 Sept. 1699 pag. 240—241.

Altera protestatio d. d. 30 Sept. 1699 pag. 241—242.

4. Literae deprecatoriae cleri Romano-catholici Transilvaniae ad gubernium pag. 242—244.

5. De novis conatibus heterodoxorum ad Unionem evetendam, ac de consilio Athanasii iter Viennense arripiendi pag. 244—245.

V. Synodus *ἐνώτικῆ* anni 1700 pag. 245.

a) Praevia notitia historica ex actis concilii provincialis Alba-Iuliensis a. 1872 pag. 245—246.

b) Res in synodo agitandae pag. 246.

c) Acta et decreta de s. Unione pag. 246—255.

d) Acta de itinere Viennensi pag. 255—256.

§. 5. De confirmatione Athanasii pag. 256.

I. De processu informativo pag. 256.

a) De Necessitate studii processus informativi ad confirmationem rite intelligendam pag. 256—257.

b) De rationibus canonicis processus informativi in causa confirmationis Episcopi pag. 257.

1. Selecta quaedam principia ex sacris canonibus desumpta pag. 257.

2. De consilio practico defectus requisitarum qualitatuum in Episcopis neo unitis supplendi, quod Card. a Kollonich Sedi Apostolicae proposuit pag. 257—258.

c) De processu informativo in causa confirmationis Athanasii Apostolica et Caesarea auctoritate confecto pag. 258.

1. Personae ad iudicium concurrentes pag. 258.
2. De querelis ad Aulam Viennensem de Athanasio delatis.
  - a) Gravamina sacerdotum Valachorum gr.-rit. unitorum contra Athanasium proposita pag. 259—262.
  - b) Insimulatio a Gabriele Nagyszeghy adornata
  - c) Testimonium Residentis Valachici in oppido Corona pag. 263.
3. De actis ad commissarios in Transilvaniam transmissis „pro informatione et voto.“
  - a) Informatio ac votum Gabrielis Kapi S. I., Superioris missionum Dacicarum pag. 263—267.
  - b) Informatio Christophori Gebhard, Superioris missionis S. I. Cibinii pag. 267—269.
  - c) Iudicium Bárányi ejusque in missione Alba-Iuliensi collegarum pag. 269—270.
4. De Athanassii itinere Viennensi probantibus synodis suscepto.
  - a) Ex synodo generali anni 1699 pag. 270—271.
  - b) Ex synodo generali anni 1700 pag. pag. 271—274.
5. Conferentiae Viennenses.
  - a) Octo postulata ecclesiae Valachicae Athanasio benigne concessa pag. 274—279.
  - b) De purgatione canonica ab Athanasio praestita pag. 279—287.
- II. De decretis confirmatoriis.
  - a) De confirmatione Pontificia pag. 287—289.
  - b) De confirmatione Caesarea.
    1. Collatio episcopatus Athanasio facta pag. 280—290.
    2. De executione mandati Caesarei pag. 290—291.
- III. De novis privilegiis eccles. Valachicae concessis.
  - a) Praevia notitia historica ex archivis Viennensibus pag. 291—292.
  - b) Diploma innovationis et ampliacionis privilegiorum d. d. 19 Martii 1701 pag. 292—301.
- §. 6. De actis in causa unionis sub Athanasio rite confirmato.
  - I. Diploma patrocini ac liberi comeatus pag. 307—308.
  - II. Instructio theologi Graecorum unitorum pag. 308—314.
  - III. Monita theologo S. I. in Transilvania constituendo ex Instituto S. I. data pag. 314—315.
  - IV. De reditu et installatione Athanasii in Transilvaniam pagina 318—320.
    - a) De reditu Athanasii in Transilvaniam pagina 318—320
    - b) De installatione Athanasii pag. 320—323.
  - V. Synodus *ἐνωτική* quinta et ultima, a reditu Athanasii secunda.
    - a) Relatio castrensis anni 1701 pag. 326.
    - b) Literae synodicae ad Card. a Kollonich pag. 326—327.
    - c) Literae synodicae ad Caesarem pag. 327—328.
    - d) Literae synodicae ad Summum Pontificem pag. 328.
 Corollaria juridico-historica ex duobus synodis huius anni manantia pag. 328—330.
  - VII. De Nova procella contra s. Unionem excitata.
    - a) Argumentum.
    - b) Species facti ad fidem documentorum juridicorum per Consilium Aulae Bellicum authentice exposita pag. 331—335.
    - c) De praedictionibus et fassionibus Nagyszeghyi, in literis Consilii Bellici memoratis.

1. Ex probris in Athanasium ejusque clerum ingestis pag. 335—336.
2. Ex minis contra Excelsam Aulam jactis pag. 336—337.
- d) Iudicium Supremi Caesareorum armorum praefecti Rabutin Comititis de Bussi de minacibus verbis allatis pagina 337—339.
- e) Iudicium Athanasii de querimonia contra executionem Unionis habita, et de querimoniae auctore Gabriele Nagyszeghyi pag. 339—341.
- VIII. Novum decretum Caesareum de libertate Unionis pag. 341—343.
- IX. De actis anno 1702.
  - a) Sententia excommunicationis in Athanasium lata pag. 343—344.
    1. Literae Theodosii Bucharestensis pag. 344—348.
    2. Literae synodicae Callinici C. Politani pag. 348—351.
    - b) Synodus generalis anni 1702 pag. 351—352.
    - c) Literae Card. a Kollonich ad Theodosium Bucharestensem pag. 352—354.
  - X. De itinere Viennensi Legati regis Angliae pag. 354—356.
  - XI. De adventu P. Provincialis S. I. in Transilvania pag. 356—357.
  - XII. De actis anno 1703.
    - a) P. Ladislaus Bárányi theologus renuntiatur pag. 357.
    - b) Synodus anni 1703.
      1. Literae Card. a Kollonich ad Synodum pag. 357—358.
      2. Literae ejusdem ad ipsum Athanasium pag. 358—359.
      3. Quaesita, quae Cardinalis cum shemate responsionum a professore Papadopoli suggestarum ad Synodum misit pag. 359—361.
      - c) Ex fructibus missionum Dacicarum pag. 361.
      - d) Memoriale Card. a Kollonich Summo Pontifici oblatum pag. 361.
  - XIII. Ex tristi septennio luctuosi belli civilis 1703—1711.
    - a) De re scholastica.
      1. De juvenibus Rumenis publicarum scholarum disciplinae atque institutioni commissis pag. 362—365.
      2. De novis foundationibus scholasticis.
        - a) Fundatio Card. a Kollonich pag. 365—368.
        - b) Donatio Leopoldi Caesaris pag. 369—359.
    - B. De obitu utriusque Leopoldi sacrae Unionis patroni. Caesaris et Cardinalis.
      1. Leopoldus Magnus, imperator et rex. pag. 369.
      2. Cardinalis a Kollonich pag. 370.
      - c) De novis Athanasii theologis.
        - P. Ioannes Prentthaller pag. 370—371.
        - P. Franciscus Szunyog. pag. 371—372.
      - d) De constantia ecclesiae Valachicae in fide Unionis et Caesaris.
        1. De Synodo anni 1707 pag. 372—373.
        2. Ex literis Francisci Rákóczyi ad Constantinum Kantemir dapiferum principis Valachiae a. 1708. pagina 373—375.
        3. De privilegiis immunitatis et exemptionis cleri uniti, agente J. J. Hodermarszky, innovatis et confirmatis pagina 375—379.
        - e) De consolatione missionariis Transilvaniae e longinquo allata.

Emericus Tökölius ad fidem catholicam conversus pagina 379—380

Ioannes Pataki, primus Rumenorum Dr. s. Theol. pagina 380—383.

f) Respectus missionum in turbulentis Hungarie provinciis pag. 383—385.

XIV. Ex ultimo triennio vitae Athanasii.

a) De postrema periculi procella a s. Unione feliciter depulsa.

1. De bello Turcico-Russico anni 1711 pag. 385—386.

2. De synodo autumnali anni 1711.

a) De vulnere s. Unioni inflicto, ab Athanasio tamen statim efficaciter sanato pag. 386—387.

b) Protestatio Athanasii contra puncta in Synodo admissa pag. 387.

b) De progressu s. Unionis in partibus annexis.

1. Literae Athanasii pag. 387—389.

2. De progressu s. Unionis in Marmatia pag. 389.

c) Ex annis 1712 et 1713.

1. De novo incremento s. Unionis pag. 388.

2. De beata morte Athanasii pag. 390.

(Va urmá).

Caracterulu firmu.

Disertatiune pronunziata in adunarea generala a despartimentului XII tinuta la Lapusiu in a. 1884.

Motto: Caracterulu firmu e celu mai scumpu tesauru pe pamentu!

Dr. Franciscu Steinberger.

(Urmare si fine din Nrii. 11--12):

Caracterulu nu eschide indurarea, precum cugeta unii, nu se tiene de elu recél'a, impetrirea inimei, carea nu cunósce compatimire, nu cunósce indurare. Blandéti'a, bunatatea inimei prea bine potu stá cu caracterulu. Si déca totu-si la unele caractere se afla impetrirea inimei, acea urméza din slabiciune omenésca, carea nu scie tienea calea mijlocia intre vèrtute si vitiu. Ce e dreptu, pe caracteru nu trebuie se-lu domine sentimentalismulu, la elu nu trebuie se fia simtirea in preponderantia. Dara pentru aceea cá se fimu de caracteru, nu este trebuintia a ne smulge inim'a din sinu, ci trebuie numai simtirea a-o supune caracterului. Inim'a si simtirea nobila dau óresi-care nimbu caracterului, si-lu facu mai venerabilu, mai atragatoriu. Pána cându caracterulu de un'a natura rece este respingatoriu.

Cele mai sublime caractere sunt acele, cari in actiunile sale se conduc de principiile religiunei si ale moralitatii. Aceste nealteratu adheréza la principiile mai inalte, la adeveru si omenia. Cu consciintia se alegu cararile, si dela aceste nu le abatu sclipiciósele vanitati lumesci. Mai pre susu estiméza datorinti'a, decâtu glori'a, mai pre susu vocea consciintiei decâtu tamaierea lumii, mai bine 'si pune in periclu popularitatea decâtu se sacrificie omeni'a. E destulu de forte a remanea moral-

mente curatu si atunci, cându i trebuesce a bé amarulu pocalu alu persecutiuniloru, si atunci cându se agravéza asupr'a-i povór'a nenociriloru. Pána cându fácia de cei inferiori 'si arata stim'a si reverinti'a, pe atunci fácia de cei superiori 'si conserva independinti'a. Nu se teme a-si esprime drépt'a sa convingere si celoru mai puternici, fia chiar' cu pierderea gratiiloru, nu-si tradéza principiile si déca rangulu ori alta inaintare cu momele cauta a'lu seduce. In societate stralucesce cá sórele, carele prin nici un'a imprejurare nu se lasa a se abate din calea sa, luminéza altora si imprastia caldura. Inva-paiéza pe cei reci, si rapesce cu sine pe cei mici la sufletu. Sufletu'i nutritoriu fi este dreptatea. Dovedesce putere, patiintia majestatica si incredere in sine, încátu stórcce dela altii stim'a si supunerea pentru sine. Cea mai mare lauda este pentru unu omu, déca fi dícu omu de caracteru.

Form'a acést'a a caracterului se numesce vèrtute. Acésta este celu mai mare thesauru alu individului. Dara totuodata caracterulu moralu este si salutea societatii. Si de nu amu posiede chiar' nimic'a, singuru numai caracterulu, totusi intre diversele graduri ale societatii amu stá pe trépt'a dintai. In sciintia, in genialitate nu te poti increde, daca nu are cu sine onestatea caracterului, care se reoglindeza in tóte faptele si cuvintele omului. Un'a dintre cele mai frumoése exemple cu privire la caracterulu onestu ilu aflamu in histori'a Romaniloru. Pe Fabriciu consululu 'lu trimisese Romanii la regele Pirhu, cá se esopereze dela dinsulu eliberarea prisionieriloru facuti cu ocaziunea resbelului intre Romani si Pirhu. Acést'a dorindu pace, cu totu soifulu de donuri l'a imbiatu pe Fabriciu, carele avé un'a mare auctoritate la connationalii sei, se-i induplece pe acesti'a la pace.

Inse aurulu lacomosu nu l'a potutu duce pe Fabriciu la aceea, de-si erá seracu, elu a respinsu donurile. Pucini Fabricii de acestia se mai afla in dílele nóstre. Pirhu acum prin teróre a cercatu a-si ajunge scopulu. Intralta di de nou l'a inviatu pe Fabriciu la sine si intre convorbiri ridicandu-se o perdea, apare unu elefantu si cu unu sbieratu infricosiatu se apropia de Fabriciu si-si pune capulu pe capulu acestui'a. Fabriciu cu tóte cá nu vediusse elefantu in viéti'a s'a, acést'a nu-lu alteréza nimicu, ba ridiéndu díce càtra rege: „Precum eri aurulu teu, chiar' asia astadi animalulu teu, nu me póte induce se facu ce voiesci.“ Nu peste multu dupa aceste Fabriciu primesce o scrisóre, in care mediculu lui Pirhu fi scrie, cumca pentru unu onorariu bunu e gat'a a inveniná pe regele; Fabriciu in locu sè se folosésca de cele scrise, trimite epistol'a lui Pirhu. Acést'a cetíndu-o, a eschiamatu: Intr'adeveru, mai usioru este a abate sórele din calea sa, decâtu pe Fabriciu din calea onestatiei.

Cele mai admirabile caractere ni-le arata biseric'a in santii sei. Despre santulu Ioanu botezatoriulu insusi mantuitoriulu díce: cá nu e trestia, carea se clatina precum sufla vèntulu. Pe sántulu Ioanu Nepomucu nici mórtea nu l'a potutu induce se lucre contr'a convingerei sale.

E datin'a caracterulu pentru tari'a si nealteratiunea lui alu asemaná cu metalurile, ast'felu se dice caracteru de diamantu, carele are dóue insusiri, cea mai mare tari'a si cea mai sublima puritate, caracteru de otielu, carele asemenea este tare, si caracteru de fieru, carele trecèndu prin prob'a focului asemenea este tare si tenace.

In omulu fierului se glorifica constanti'a si neinduplecarea, dar' fiindu-cà nu e scutitu de ori-ce pata, nu i-sè potu aplicá epitetele de mai susu.

Cea mai scumpa iusurare a omului este puritatea caracterului. Singuru caracterulu nepatatu represinta pe omu in cea mai sublima infaçiosiare a lui. Numai barbati de unu asemenea caracteru ne merita increderea. Pe asemenea barbati i-au càntatu si poetulu Romanu Horatiu: „Iustum ac tenacem propositi virum, non civium ardor prava jubentium mente quatit solida.“ Decàtu manier'a fina, decàtu inteleginti'a, e mai multu si mai nobila puritatea caracterului. Ori si càtu pretiuimu manier'a fina, carea imprumuta vietiei splendóre si amusare si da placere vietiei sociali, totusi remane unu gradu dejositoriu, de nu are cu sine puritatea caracterului nepatatu. Ce folosesce manier'a nobila si fina, daca nu le urmèza fapte nobile? Ce folosesce mintea mare, déca nu este vointia, care se o induca la lucrare? Ce folosesce sciinti'a mare, esperienti'a lata, déca nu este caracteru care se nu abuseze de ele, si la care nici pe cà laterale se nu póta strabate coruptiunea? Ce folosesce simtiulu de dreptate, déca nu este caracteru de fieru, pe care se nu-lu póta intrepidá terorismulu celoru rei. In viéti'a unui omu caracterulu e unu mare thesauru. Si e de totului màngaitoriu, cá fiesce-cine póte ajunge in posesiunea acestui thesauru, numai se voiésca, si nici cà este altu-ceva, decàtu o vointia bine disciplinata. — Genialitatea se póte posiede singuru din darulu lui Dumnedieu, dara la caracteru mare fiesce-cine póte ajunge, nu-i trebuie rangu stralucitu cá sè se indrepteze asupr'a-i privirile. Si din celu mai modestu cercu, inca-si resfira radiele departe caracterulu adeveratu. Nu are trebuintia de glori'a faptelor eroice, cá se i-se infrumsetieze fruntea cu coron'a de lauru a recunoscintiei, singuru implinirea consciintiósá a agendeloru cotidiane îi procura lauri stimei publice, nu are trebuintia caracterulu de radiele glorificátóre ale genialitatii cá se brilleze, nu are trebuintia de sciintia, singuru minte sobria îi trebuesce si sufletu curatu. Sublimitatea caracterului nu e legata nici de starea materiala. Cu cea mai marginita stare materiala, pré bine póte stá celu mai frumosu caracteru.

E de totului mare daun'a, cà nu totu-deun'a este impreunata cultur'a inalta cu caracterulu. Póte fi cineva unsulu sciintieloru, museloru, literaturii si totusi cu privirile la caracteru stà mai pe josu decàtu unu simplu omu.

De destule-ori mai curatu caracteru se afla intr'unu individu neinvetiatu, decàtu intr'unu altulu cu facultati splendide. Pentru mai nobile fapte îi bate inim'a acelu-lui'a decàtu acestui'a, si mai mare eroismu arata acela in suportarea greutatiloru dilei decàtu acest'a.

Virtutea vointiei este de lipsa la ori si cine. Dens'a este aceea ce castiga bataliile, fia pe càmpulu de resbelu, fia in salonulu museloru, fia in luptele emulatóre ale societati.

Chiar' genialitatea nu póte produce opuri de unu pretiu durabilu fàra munca si fàra incordarea poteriloru. Pe càmpulu sciintiei si alu literaturii numai lucrarea neobositóre aducu lauri gloriei. Mintea omenésca nu ar' fi potutu aretá opuri nemurítóre, cari cá-si nescari faruri luminéza prin secli, de nu i-ar' fi intinsu màna de ajutoriu poterea tenace a vointiei. Pe Napoleonu nu l'a facutu mare singuru genialitatea lui, fàra poterea cea mare a vointiei; tenacitatea lui, carea nu a cunoscutu greutati, nu s'a datu indaraptu de impedimente, si pe care nu a potutu frange povar'a uriasia a luptei continue.

De-si nu ne aruncamu cu totii in batalia intre plumbii inimi, de-si nu calatorimu cu totii pe mare, si asia nu suntemu espusi jocuriloru acesteia, carea acusi e blanda cá-si unu pruncu bunu, acusi urla cá-si unu leu iritatu, sfarmandu nai'a, lovindu-o de cóste si dupa-acea dormitandu-o légana (Smilles datorinti'a 147), totusi de eroismulu vointiei toti avemu trebuintia. Viéti'a de tóte dílele in cele mai multe casuri recere barbati'a, recere tari'a sufletésca.

Candu suntemu tineri, viéti'a ni-se infaçisèza in coloru de rose, plina de placeri. Dara dupa ani vedemu, cà acolo lângá rose, se cuprindu si spinii ce ne incomodéza. Si inaintându mai departe in gradin'a vietiei, ne lovimu de paturi semanate cu suferintie, greutáti, nenorociri si desamagiri. — Smilles totu acolo caract. II. 1881.

Nu numai militariulu carele se svèrgolesce pe càmpulu de lupta, nu numai marinariulu carele se lupta cu valurile turbate ale marei, fàra si individii muncitori in viétia ajungu in mii de forme a stá façia in façia cu mórtea.

Pe duhovnicu, pe preotu, pe medicu, de multe-ori lu duce datorinti'a inaintea chipului ingrozitoriu alu mortiei. Avemu lipsa de vèrtutea vointiei, cá se potemu strabate printre multele, de-si miclele dificultati, cari se ivescu pe carierele ce amu intreprinsu. Unu elementu alu norocului este tenacitatea neobosivera. „Audaces fortuna juvat,“ dice Latinulu. Ce atát'a insemnéza, cumcà noroculu stà pe lângá cei curagiosi. Insemnatii omenimei, numai luptându-se cu tenacitate contr'a piedeceloru uriesie si-au ajunsu scopurile. Multi privescu cu invidia succesele altor'a, necugetandu ca acele numai dupa invingerea multoru nesuccese le-au ajunsu. La inceputu si dupa aceea de nou si nou au suferitu naufragiu, dara neosteninduli-se curagiulu, au devenitu und'a contrara si numai astfelu au debarcatu siguru la limanu. (Smilles dat. 27).

Cine voiesce a càscigá victoria in lupt'a vietiei, acela trebuie se dea pieptu cu piedecele, cu greutatile. Tóta carier'a si are grijile, temerile, necasurile sale, carii se paru mai grele decàtu ale altora.

Indaru voimu a fugi de ele, numai le schimbamu cu altele, dara mai grele si mai necajítóre.

Numai unu modu este a le micșiora, fără hesitare trebuie a dá pieptu cu ele. Necasurile vietiei sunt asemenea leopardului, dîce dr. Mateos in scriptele sale (cum se ne fericimu tom. II. p. 75). „Privesce-i bine in fația si fuge de tine“. Preste capetele celoru slabi de inima totdeun'a mai multi nori se conglomeréza, decâtu peste ale celoru curagiosi. Din temere voindu a incungiuará relele, tocmai mergu la ele.

Adeverat'a onóre le compete acelor'a, cari cu potere propria au strabatutu valurile vietiei. Aceia in sa, cari cu ajutoriu streinu, cari, cá-si nai'a ce avea vèntu, cá-si ballonulu s'au redicatu susu, aceia nu potu contá pe stím'a mai nobila a ómeniloru. Facia de acei'a celu multu ne atingemu palari'a, dándu-le onórea cuveninciósá, dara adeverat'a stima o conservamu pentru eroii morali.

Dela acestu terenu de lupta nu se eschide nici seculu frumosu, si pentru dènsu inca crescú lauri. Terenulu loru de lupta nu e càmputu de resbelu, unde trebuie a atacá inimici, fără este cerculu familiei, destule-ori destulu de luptaciosu. Mam'a de familia are trebuintia de mare spiritu, de mare taria sufletésca, cá se nu succumbe sub povór'a suferintieloru, sub sarcin'a dureriloru. Cu càta grija, cu càta diligintia este impreunata crescerea prunciloru, càte nopti fără somnu privighiéza mam'a lánge patulu prunculu seu morbosu, innadusindu-si chiar' respiratiunea, cá cu atátu mai bine se póta observá miscarile miculu suferindu. Ce junghiuri ascutíte îi ambla prin inima, cându îi aude viersulu gemetoriu. Ce durere mistuitóre pentru o mama, cându 'si vede prunculu luptându-se cu mórtea. Dar' apoi càta superare, càta amaratiune, càta intristare îi causéza femeii fragede manier'a aspra si fără mila a barbatului, neubirea, neconsiderarea, usiorinti'a, ba inca si altcev'a.

Intr'adeveru seculu frumosu are parte de multa suferintia, sacrifica, ba nu arare-ori ajunge a-i fi viéti'a unu martiriu perpetuu.

Este consolatoriu in sa, cà acel'a care trimite femeiloru suferintiele le dà si potere spre a le poté suportá. Femeile mi-se paru a posiede mai multa taria sufletésca decâtu barbatii; in suportarea doreriloru si a suferintieloru suferé fără càtusi de puçina querella si cele mai crude dureri corporali, ba cea mai profunda intristare, cea mai amara angóre o ascundu sub velulu surisului“ (Smilles datorintie 208). Soci'a, sociulu, mam'a, prunci dragalasiu, îi ingrijesce cu iubire si diligintia neobosivera, si intre aceste arata ea fația pe càtu de blanda pe atátu de incuragiatóre, cá nu cumv'a suferindii se-si piérda speranti'a reinsanatosiarei, cu tóte cà-i sangeréza, inim'a cà póte se-i piérdia.

In suferintia cu privire la femeia, se arata unu astfeliu de sublimitate, care o radica la celu mai mare gradu alu eroismului. Se pare cà o radia de potere din lumea ideala se póte ceti pe faci'a femeiei intristate. De aceea e atátu de patrundietóre icón'a Mater dolorosa. — De aceea e atátu de venerabila femeia intristata, atátu de venerabila veduv'a gelinda. Pentru-cà mai mare potere sufletésca se recere la suportarea in continuu a mistuitórii

suferintie decâtu la lupt'a pe càmputu bataliei, càci la acésta te intarita si stimuléza nimbulu gloriei. Si óre pentru-ce sunt mai tari femeile decâtu barbatii in suportarea suferintieloru? Pentru-cà inim'a le este mai aprópe de Domnedieu. Pentru-cà sunt mai religióse decâtu barbatii. Femei'a ireligiósá cá se scape de suferintia, chiar' asia se arunca in apa, chiar' asia golesce pocalulu cu veninu, cá si asemenea barbatii.

De tari'a sufletésca mai mare trebuintia are individulu muncitoriu in viétia, decâtu carele se arunca in lupt'a resbelnica, pentru-cà in viétia lipsesce impulsulu de acolo: „nu falfaiéza inaintea lui stindardu, nu-lu atrage renumele, meritulu, distinctiunea, si déca si cade sub implinirea datorintiei, nu i-se infrumsetiéza cosciugulu cu lauri, nu-lu petrece conductulu funebralu splendidu, numai lacrimi mute îi uda simplulu mormèntu. (Smilles datorinti'a 208). Premiulu suportarei greutati-loru vietiei sunt singuru acele bucurii, pe care le trimite provedinti'a divina, dupa devingerea victoriósá a acelora si ajungerea tîntei dorite.

Nu suferé in doiala, cumcà cei mai multi ómeni au mai mare parte de spini decâtu de rosele vietiei; au de a suferi mai multe sbuciumari, mai multe neajunsuri decâtu a gustá fericire. Inse nu trebuie a ne plánge contra provedintii. Este trebuintia si de spini. Si ei își au loculu loru in ocármuirea provedintiala a lumii. Prin ei se purifica si se otelesce caracterulu intogmai cá aurulu prin focu. Cea mai multa compatimire se afla in sufletulu acelor'a, cari si ei au trecutu prin scól'a suferintieloru. Precumu unele plante, numai sdrobite isi resfira profumulu, chiar' asia si sufletulu numai apasatu de suferintie își desvólta fortiele ce le are in sine.

„Nu binecuventarile vietiei si esperientiele dulci sunt cele ce forméza omulu, cí suferintiele aceleia. (Dr. Mateos).

Barbatii mari 'si au de a multiami sagacitatea, vederea profunda, mai multu nenorociloru, decâtu succesoru loru.

Lupt'a otelesce caracterulu; unde nu este lupta, nu este nici desvoltare de potere.

Acel'a carele si-a petrecutu juneti'a in braçiele fericirei, la cea dintâiu lovitura 'si pierde terenulu de sub pecióre. Si stejarulu prin vijelii cresce, numai astfeliu 'si dimite adèncu la pamèntu radecinile, cá sè se póta luptá cu tempestatile timpului. Nu arare-ori se intempla in viétia, cà tenerii nascuti din parinti avuti, acolo 'si incepu viéti'a, carier'a, unde au sfársitu parintii loru si sfársiescu acolo, unde au inceputu acei'a, la nimica. (Mateos). Numai omulu lasiu se plánge asupr'a piedecelorlu, ce le intèmpina in viétia; in mán'a omului bravu piedec'a intèmpinata nu este alt'-cev'a, decâtu unu midilocu alu succesului. Piedecile îi suntu nutrementu atietóre, carii 'lu stimuléza a desvólta mai multa potere.

Nu trebuie se micșioramu valórea suferintieloru. In scól'a suferintieloru se póte multu invetiá. Suferinti'a destépta in noi cele mai sublime idei. Ne scutescu de desamagiri, cari cu multu sunt mai amare decâtu insasi

suferinți'a. Si deca nu potenta se avemu alta consolare in suferintie, se le privim de amici ai nostri, cari ne intindu mana de ajutoriu la sfarmarea catenelor si temnitiei sufletului.

Dara nu numai intre sbuciumarile grele ale vietiei este trebuintia de puterea vointiei, nu numai atunci candu nuorii nenorocirilor se gramadescu asupr'a capetelor noastre, ci chiar' si intre murmurulu placutu, ce ni-lu ofera fericirea dleii nostre.

Greulu nenorocirilor, ore-si cumva provocatoriu te stimuleza la lupta, intogmai ca inamiculu ce te ataca pe fația, positi'a desperatiunei instinctiv in cordéza fortiele spiritali, si le potentiéza la un'a astfelu de activitate, ca-si de care in statu normalu nu suntemu apti.

Apoi ore fația de seducerile dilnice se póte ca se stamu neinvinsi, de nu vomu avé o taria sufletésca bine esercitata?

Resoluti'a, vointi'a nealterata se recere, ca tatalu ori mam'a de familia contrapunendu-se curentului insielatoriu alu timpului, se póta stá inpotriva momeloru lucsului, se remana aceea ce sunt si se nu se nesuésca a aparé mai multu, se spesese in proportiuni cu venitele, si se nu se razime cu umilirea propria pe pung'a altor'a.

Slabiciunea parintelui si spesarea fara margini a mamei, au adusu dejá in cele mai multe casuri desastre funeste asupr'a familiei. Indata ce a cedatu acestui diavolu insielatoriu, carele in cantarirea perceptiuniloru si erogatiuniloru apasa echilibrulu pe cont'a parsimoniei, a si pasitu pe acelu terenu lunecosu, pe care cu o iutiala se vede a pricipita in abisulu uitarei de sine si alu omeniei. Mai usioru lucru este a nu pasí de locu pe acelu terenu funestu, decâtu dupa pasirea a se dá inde-reptu. Cele mai multe nefericiri de comunu se nascu din lasitate si din lips'a de putere a vointiei. Nesmintitu avemu trebuintia de lips'a de putere a vointiei, ca se nu ne abatemu dela cararea vèrtutei. Vèrtutea nu e de acele fructe bune, cari de sine cadu in sinulu omului, trebue luptatu pentru ea, si inca o astfelu de lupta, carea recere tóta puterea sufletésca a vointiei: dice Dr. Schökl. (Intreb. m. ale tim. pag. 76). Mii de ocațiuni ne invita in tóte minutele vietiei a ne abate de pe cararile virtutii si ale onestitatii; vitiulu pana si sub speci'a bunului se silesce a se infurisiá la sufletulu omului. Vèrtutea omenésca numai se-si incordeze tóta puterea, daca voiesce se reporteze victori'a fația de tonulu sirenicu alu seduce-rei, se 'si caute isvorulu salutaru alu adeveratei fericiri singuru in serenitatea cerésca a curatului seu sufletu.

Lumea puçinu gândesce asupr'a vèrtutii. Nu merge mai departe cu pretinderea, decâtu pana la bunacuviintia sociale. E lucrulu ei. Dara fericire curata si neconturbata se póte aflá singuru pe terenulu virtutii. Intindu fericire si placerile lumesci, in sa urmarile lor sunt mai intotu-déun'a amare.

Omenii slabi de angeru fórte usioru cadu in latiulu sensatiuniloru. Ca-si candu pe cineva 'lu rapesce und'a turbata a apei, vede, simtiesce pericolulu, dara nu are destula putere a se retrage. „Video meliora proboque, deteriora sequor.“ Recunoscú adevèrulu, dar' candu

ajunge lucrulu la frângerea paniei, si parascesce curagiulu. Vèdu curatu ce ar' trebui se faca, in sa nu au destula vointia la ducerea in sfèrsitu. Pe cei mai multi ómeni si tãresce in nenorociri nu lips'a de cunoscintia, ci lips'a de puterea vointiei.

Ajungendu cãtra finea disertatiunei mele, mi se-ar' poté obiectioná, cumcã in pertractarea acestei întrebări adencu taietóre in viéti'a soçietatii me-amu tinutu pana la capetu între marginile teoriei, neestindiendu-me la partea practica a întrebării, si adeca cum se-ar' potea formá vointi'a firma, caracterulu firmu.

Insa asia cugetu, cumcã recunóscerea rèului este primulu pasiu la un'a vindecare satisfacátore, cãci nu-mai asia, daca va prinde radacini adunci in inimile nostre acea convingere, ca parentii nu facu destulu datorintieloru lor sublime singuru cu aceea, ca sacrifica avere portandu-si prunci la scóla, pe candu campulu formarei caracterului acelora 'lu lasa totalmente necultivat, dicu, numai deca acésta convingere va prinde radacini adenci in-ânimelè parintiloru, se póte spera in educatiune o schimbare spre mai bine.

Lapusiulu-Romanu la 1 Augustu 1884.

Vasiliu Filipu.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 142. 1885.

Procesu verbale

alu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in siedinti'a dela 12 Iuniu n. 1885.

Presiedinte: Iacob Bologa, vice-presiedinte. Membrii presenti: David baron Ursu, E. Macellariu, C. Stezariu, Dr. Il. Puscariu, P. Cosma, I. Popescu, B. P. Harsianu, I. St. Siulutiu, G. Baritiu, E. Brote, cassariu.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

Nr. 66. Cassariulu presenta ratiociniulu pentru anulu 1884 si inventariulu cu 31 Decembrie 1884 alu averei asociatiunei transilvane, din care se vede, ca averea asociatiunei cu finea anului 1884 a fostu 109,574 fl. 89 cr. (Nr. 140 1885).

— Se predá unei comisiuni compuse din membrii: C. Stezariu, Dr. I. Puscariu si E. Macellariu pentru censurare si raportare in un'a din siedintiele urmatóre.

Nr. 67. Cassariulu raportéza despre formarea fondului de zidire alu scólei de fete a asociatiunei, aratandu ca acestu fondu in marimea stabilita de adunarea generala din anulu 1884 din Orastie, cu 40,000 fl. s'a creatu prin vinderea unui numeru anumitu de hãrtii de valóre, din o suma de 710 fl. 32 cr. anticipatiune dela fondulu asociatiunei, 500 fl. donati de institutul de creditu „Albin'a“ si 42 fl. 03 cr. in bani gata. Acestu fondu s'a scosu cu 1-a Ianuariu a. 1885 din averea de fructificatu a asociatiunei, s'a depusu pentru pas-trare la institutul „Albin'a“ si s'au platitu din elu pana la datulu siedintiei presente architectului ratele cuvenite cu 21,235 fl. 50 cr. v. a. (Nr. 141 1885)

— Spre sciintia.

Nr. 68. Cassariulu aduce la cunoscintia, că din părtea exactoratului de dare, s'a insinuat executiune in contra asociatiunei pentru platirea sumei de 576 fl. cá taxa de transcriere a casei cumparate dela Goebbel si Ickrich si 823 fl. 64 cr. cá taxa de ecivalentu dupa averea asociatiunei (Numerulu 142 1885).

— Se aviséza cass'a a plati sumele amintite si anu-mitu 576 fl. taxa de inscriere in contulu casei cumparate, ér' sum'a de 823 fl. 64 cr. cá ecivalentu in sarcin'a fondului asociatiunei.

Nr. 69. Cassariulu presenta contulu fratiloru Königer, maestrii zidari din locu, pentru sum'a de 120 fl. cá remuneratione pentru mai multe schitie si preliminaru de spese pentru zidirea scólei de fete si reparaturile la edificiulu vechiu alu casei asociatiunei, executata in anii 1883 si 1884, la insarcinarea comisiunei exmise de comitetulu asociatiunei in acésta afacere (Nr. 40 1885).

— Aflându-se sum'a de 120 fl. v. a. ceruta de fratii Königer proportionata lucráriloru executate pentru edificiulu scólei si pentru cas'a asociatiunei, se aviséza la cassa spre platire in contulu casei.

Nr. 70. Secretariulu presenta o propunere a parintelui protopopu gr. cath. din Cluju Gavriilu Popu, sprijinita si de membrii din comitetulu despartiaméntului X. (Cluju), de cuprinsulu, cá comitetulu asociatiunei se credeie pentru 2 fete de románu din Gelau, cari au frecuentatu cursulu de tiesetorie, intemeiatu de statu in Gelau, ajutóre potrivite in bani, cá perfectionându-se mai bine in tiesetura prin cercetarea cursului de tiesutu, sustínutu pe spesele statului in Deej, mai târziu se póta fi aplicate cá instructóre in tiesutu, in scól'a industrialá, ce ar' fi sè se infintieze din partea romániloru in comun'a Gelau. (Nr. 83 1885).

— Nefiindu mijlóce pentru crearea de noue ajutóre, de órece in conformitate cu conclusele adunariloru generale din Brasiovu si Orastie, sumele disponibile au sè se folosésca acum odata in favorulu scólei de fete a asociatiunei, petentii se indrépta la stipendiile ce exista pentru astfelu de scopuri in budgetulu asociatiunei.

Nr. 71. Ioanu Petrisioru studentu de class'a a VIII gimnasiala in Blaj si stipendiatu alu asociatiunei, multiamindu pentru stipendiulu folositu din fundatiunea fratiloru R. si G. Riurénu, se róga totodata a i se eliberá rat'a din urma a stipendiului inainte de terminulu fixatu, de órece cu 10 Iunie terminându-se examenulu de maturitate, isi incheie cursulu studiiloru gimnasiale. (Nr. 134 1885).

Fiindu cererea provediuta cu subscrierea profesorului de clasa, eliberarea ratei ultime se incuviintiédia, ear' pentru stipendiulu ajunsu acum vacantu se va escrie concursu la timpulu seu.

Nr. 72. Tipografi'a archidiecesana din locu si gradinariulu Fr. Heberlein presenta conturile in suma de 15 fl. v. a. pentru cunun'a depusa de comitetu la morméntulu reposatului Visarionu Romanu (Nr. 139 1885).

— Se aviséza la cassa spre platire sum'a de 15 fl. din spesele extraordinarie.

Nr. 73. Tipografi'a archidiecesana din locu presenta unu contu de 19 fl. 50 cr. v. a. cá taxe de timbru la concursese

de stipendii si taxa de insertiune pentru concursese pentru vëndiarea siopróneloru, pentru edificarea scólei de fete si pentru planulu de edificare a scólei de fete, publicate in anii 1883, 1884 si 1885 (Nr. 129 1885).

— Se aviséza la cassa spre platire sum'a de 19 fl. 50 cr.

Nr. 74. Librariulu din locu W. Krafft trimite 20 fl. cá pretiu de cumparare à 10 volume din publicatiunile asociatiunei transilvane de pe anii 1869—1878 (Nr. 133 1885).

— Spre sciintia, fiindu sum'a administrata la cassa.

Nr. 75. Apropiindu-se timpulu pentru tinerea adunarei generale a asociatiunei, hotarita a se tinea in acestu anu in orasiulu Gherl'a.

— Comitetulu decide a se fixa terminulu pentru intrunirea adunarei generale in cointielegere cu fruntasii románi din orasiulu Gherl'a si in urma a se face pasii necesari pentru dobândirea de bilete de caletorie pe drumu feratu cu pretiuri scadiute in favorulu membriloru asociatiunei, carii ar' voi a cerceta acésta adunare.

Nr. 76. Pentru stabilirea unui proiectu de preliminaru de budgetu alu asociatiunei pro 1886.

Se aviséza cassariulu asociatiunei a face propunerile trebuincióse in un'a din siedintiele cele mai apropiate.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
vice-presidentu.

Dr. D. P. Barcianu m. p.
secretariu al II-lea.

Autenticarea acestui procesu verbalu se concrede Dloru: Macellariu, Stezariu, Dr. Puscariu.

S'a cetitu si autenticatu. Sibiiu in 14 Iuniu 1885.

Const. Stezariu m. p.

Dr. II. Puscariu m. p.

E. Macellariu m. p.

Bibliografia.

— Istori'a regimentului alu II-lea românescu granitariuu transilvanu, dupa monografi'a latina din 1830 si dupa alte documente posterióre, de G. B. Brasiovu. 1874. Form. 8° litere garmond 110 pag. Pe paginile din urma se vedu consemnate mai multe familii din cele mai de frunte românesci. Pretiulu 60 cr. v. a.

— Raportulu lui Avramu Iancu prefectu alu unei legiuni românesci din anu 1848—9. Sibiiu 1884. Pretiulu 40 cr.

— Raporturile prefectiloru Simionu Balintu si I. Axente Severu totu din anu 1884/9 Pretiulu 40 cr.

Lectur'a unorú episóde istorice, precum sunt acestea, ar fi se nu lipsésca dela familiile române cunoscátóre de carte.

— Patimile junelui Werther, dupa Göthe de B. V. Vermont. 80 cr.

— Pasi'a dela Buda si Blondinulu de Namur, dupa Zschokke trad. de B. V. Vermont. Bucuresci 60 cr.

— Contes'a falsa, novela de Edm. Hahn trad. de Vermont. Bucuresci. 80 cr.